

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9604/2023
15.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бошко Живић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Срђан Табачки, адвокат из ..., ради заштите од дискриминације и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2716/22 од 17.11.2022. године, у седници одржаној 15.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2716/22 од 17.11.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Зрењанину П 15/21 од 07.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је извршена дискриминација права тужиоца у односу на Устав и Закон, где је повређено право на правично суђење од стране туженог запосленог у ПУ Зрењанин, улица Зорана Каменковића број 10, јер је у битноме утицао на незаконито утужење путем записника о претресу стана и других просторија у кривичном поступку пред Вишим судом у Зрењанину под бројем К 58/18 за импутирано му кривично дело из члана 246. КЗ РС по основу којег је инициран и наведени кривични поступак пред наведеним судом те да се исти записник о претресу стана и других просторија под бројем КУ 3019/17 МУП Зрењанин од 19.11.2017. године ставља ван снаге као незаконити доказ као и да се обавезе тужени стално запослен у ПУ Зрењанин, улица Зорана Каменковића број 10, да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете повреди угледа и части по основу дискриминације и злоупотребе права на правично суђење исплати 10.000,00 динара као и трошкове поступка са законском затезном каматом од утужења. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име парничних трошкова исплати 90.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2716/22 од 17.11.2022. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, 29.11.2017. године је по наредби судије за претходни поступак, на адреси пребивалишта тужиоца, спроведена радња претресања стана због сумње да је тужилац извршио кривично дело. Наредбу судије за претходни поступак од 29.11.2017. године истог дана извршили су полицијски службеници ВВ и ГГ запослени у МУП РС ПУ Зрењанин као и тужени који је у то време такође био запослен у ПУ Зрењанин у одељењу криминалистичке полиције. Тужени је приступио извршењу наредбе на позив ВВ, с обзиром да је тог дана био једини радно ангажован у свом одељењу у смени када је наредба извршавана. По доласку на адресу пребивалишта тужиоца, полицијски службеници су тужиоцу уручили наредбу о претресу стана коју је он одбио да потпише. Претрес стана је вршен у присуству тужиоца и двојице сведока, тужиочевог пријатеља и комшије. Сведоци су потписали записник о претресу стана у коме је евидентирано да су претресање извршила службена лица, двојица именовних полицајаца службеника, и тужени као записничар. Приликом потписивања записника нису имали примедби. Током претресања стана пронађени су предмети који су од тужиоца одузети у потврди о привременом одузимању ствари, а против тужиоца је на основу примљених доказа ВЈТ Зрењанин подигло оптужницу 10.07.2018. године због сумње да је извршио кривично дело неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога из члана 246. став 1. КЗ и кривично дело недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 1. КЗ. Наведени поступак је и даље у току.

Тужилац тужбом захтева уклањање последице дискриминаторског поступања и накнаду нематеријалне штете по основу извршене дискриминације, уз тврдњу да је поступање туженог везано за догађај од 29.11.2017. године дискриминаторско односно да представља дискриминаторски акт.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су правилно одбили захтев тужиоца.

Чланом 21. Устава РС утврђено је да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета. Забрана дискриминације зајемчена је и међународним правним изворима – Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14.) и Додатним протоколом број 12 уз Европску конвенцију, као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима (члан 26).

Законом о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ бр. 22/09, 52/21) прописано је: да изрази "дискриминација" и "дискриминаторско поступање" означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лица или групе као и на чланове њихових породица, или њима блиска лица, на отворен или прикривен начин, а који се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, роду, родном идентитету, сексуалној оријентацији, полним карактеристикама, нивоом прихода, имовном стању, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу, изгледу, чланству у политичким, синдикалним и другим организацијама и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима (у даљем тексту: лична својства) (члан 2. став 1.); да се изразима лице" и "свако" означавају оног ко борави на територији Републике Србије или на територији под њеном јурисдикцијом, без обзира на то да ли је држављанин Републике Србије, неке друге државе или је лице без држављанства, као и правно лице које је регистровано, односно обавља делатност на територији Републике Србије (члан 2. став 2.); да израз "орган јавне власти" означава државни орган, орган аутономне покрајине, орган јединице локалне самоуправе, јавно предузеће, установу, јавну агенцију, другу организацију, односно физичко лице којем је поверено вршење јавних овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу, Република, аутономна покрајина или локална самоуправа (члан 2. став 4.); да су сви једнаки и уживају једнак положај и једнаку правну заштиту без обзира на лично својство и да је свако дужан да поштује начело једнакости, односно забране дискриминације (члан 4. став 1. и 2.). Према члану 45. став 2. цитираног Закона тужилац мора да учини вероватним акт дискриминације, односно да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајемчено Уставом, што је неопходна претпоставка да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације.

По оцени Врховног суда правилно су нижестепени судови применили наведене законске одредбе када су одбили захтев тужиоца, јер поступање туженог везано за догађај од 29.11.2017. године, које тужилац описује као дискриминацију, не испуњава услове за судску заштиту по одредбама Закона о забрани дискриминације. Главно обележје дискриминације је неоправдано прављење разлике између лица по основу неког личног својства. У конкретном случају, тужилац у овом поступку тврди да је тужени извршио акт дискриминације, јер је као полицијски службеник учествовао 29.11.2017. године у вршењу службене радње претресања стана тужиоца као осумњиченог без овлашћења надлежног старешине, те да је користећи се својим положајем лица које иступа испред јавне власти понижавајуће поступао према тужиоцу (терао је тужиоца да скине све са себе, да се окреће око своје осе и ради чучњева) и супротно правилима процедуре прибавио доказе који су касније употребљени за подношење оптужнице против тужиоца. На тај начин, а како то правилно закључују и нижестепени судови, тужилац заправо оспорава правилност и законитост предузете радње претресања стана, што не може бити предмет испитивања у поступку у ком је циљ тражене правна заштите заштита од дискриминације, као у конкретном случају. Ово с тога јер је тужилац, у смислу изнетих чињеничних навода, имао могућности да испита правилност и законитост предузете радње претресања стана у поступку по тужби против државе за накнаду штете због незаконитог и

неправилног рада државног органа на основу члана 172 Закона о облигационим односима, а то није учинио.

Наиме, члан 12. Закона о забрани дискриминације забрањује узнемиравање, понижавајуће поступање и полно и родно узнемиравање, које има за циљ или представља повреду достојанства лица или групе лица на основу њиховог личног својства, а нарочито ако се тиме ствара застрашујуће, непријатељско, деградирајуће, понижавајуће и увредљиво окружење. Члан 15. став 1. истог Закона прописује да свако има право на једнак приступ и једнаку заштиту својих права пред судовима и органима јавне власти, а став 2. истог члана да се дискриминаторско понашање службеног лица, односно одговорног лица у органу јавне власти сматра тежом повредом радне дужности, у складу са законом. Члан 15. иако предвиђа посебан случај дискриминације, не искључује примену члана 2. став 1. Закона о забрани дискриминације којим је дефинисан појам дискриминације и дискриминаторског поступања, тако што је свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање везано за неко лично својство дискриминисаног лица, од којих су нека лична својства изричито и наведена у тој одредби. Међутим, тужилац у тужби описано поступање туженог у својству полицијског службеника, како у погледу понижавајућег поступања тако и у погледу незаконитог и неправилног прибављања доказа на основу којих је тужилац касније оптужен, није везао за неко његово лично својство нити је током поступка учинио вероватним да је наведено поступање било дискриминаторско (везано за неко лично својство тужиоца) у смислу Закона о забрани дискриминације, основног начела Устава РС о забрани дискриминације (члан 21.) и члана 1. протокола 12 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода.

У смислу изнетог, тужиоцу је нижестепеним одлукама основано ускараћена тражена правна заштита, па су супротни наводи ревизије неосновани.

Из наведених разлога, Врховни суд је на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић